8-га САКАВІКА—ДЗЕНЬ ЖАНЧЫН. СА СВЯТАМ!

Женщина! Мудрёней нет загадок,
И века морщинят думой лбы,
Тяжким грузом, или же наградой
Ты мужчине поперёк судьбы!

Женщина! Утеха и потеха,
От пещер великие права,
Лишь тебе твердят от века к веку
Брачные и бранные слова.

А тебе—не нужен трон царицы.
Лишь бы только поняли любя,
Надо не молиться, не браниться,
Надо быть достойными тебя!

Гомельскі універсітэт

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 5 (848) | Пятніца, 5 сакавіка 1993 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць два разы ў месяц | Цана 1 руб.

І ЎСЁ Ж БУДЗЕМ АПТЫМІСТАМІ...

Першае вясновае свята — 8 Сакавіка звычайна асацыіруецца ва ўсіх з абуджэннем прыроды ад зімовага сну: звонкімі капяжамі, яркімі сонечнымі промнямі, нейкай асаблівай чысцінёй неба. І гэтае прыроднае абнаўленне прыносіць у душы людзей своеасаблівае ачышчэнне, светлыя пачуцці, чаканне лепшых перамен. Але штосьці адбываецца цяпер у прыродзе, у яе размеранай змене адной пары года іншай надышоў збой. Вось і сёлета: зіма была мала падобнай на зіму, таму надыход вясны па-сапраўднаму душой не адчуваецца.

Не стварае святочны настрой і тое эканамічнае, сацыяльнае становішча, у якім сустракаем мы 8 Сакавіка — Дзень жанчын. Растуць цэны, інфляцыя, беспрацоўе, і сярод тых, хто страчвае работу, — пераважная большасць прадстаўніц жаночага полу. Падумаецца міжволі: а ці да свята сёння ім, змучаным чэргамі ў магазінах, талонамі на прадукты, шалёнымі цэнамі, калі з сямейнага бюджэту ёй праблематычна выкраіць грошы на новую прыгожую сукенку, прычоску, хоць нейкую касметыку? А хапае яшчэ праблем і з выхаваннем дзяцей — з-за фінансавых цяжкасцей зачыняюцца дзіцячыя яслі і садкі, апрануць і паўнацэнна накарміць сына ці дачку школьнага ўзросту таксама нялёгка. Словам, кола замыкаецца, і разарваць яго сама жанчына не ў стане. Але яна не скардзіцца, цярпліва «вязе свой воз», ды яшчэ знаходзіць сілы на пяшчоту і ласку для дзяцей, родных і блізкіх. Яна застаецца захавальніцай сямейнага ачагу, бо ён пры любых цяжкасцях з'яўляецца для яе той адзінай крыніцай, з якой яна чэрпае новыя сілы і энергію.

Дык ці да свята сёння жанчынам? На гэта пытанне, думаецца, адказ павінен быць адназначным: свята ўсё ж неабходна! Іх, святаў, у нас цяпер і так мала засталося. Няхай хаця б раз у год яна адчуе сябе па-сапраўднаму жанчынай, слабай і безабароннай, а не такой як у будзённасці, калі яе клопатаў хапіла б адразу на некалькі мужчын. Няхай у гэты дзень абмінуць яе мітусня, трывогі, а прагучаць у яе адрас толькі самыя цёплыя, ласкавыя словы ад блізкіх, родных, дзяцей, таварышаў па рабоце. Няхай пах падораных кветак, падарункі ўскружаць кожнай жанчыне галаву, і яна ўсміхнецца ў адказ, твар яе засвеціцца дабрынёй і прыгажосцю. І ў гэты дзень жанчына ў каторы раз даруе блізкім людзям за іх няўважлівасць, неразуменне, што тыя могуць праявіць у будзённыя дні. Бо нездарма ж яшчэ Жан-Жак Русо сказаў «Царство женщины — это царство нежности, тонкости и терпимости».

Як бы ні складваліся жыццёвыя абставіны, а з верай у змены да лепшага, з аптымізмам усё ж лягчэй пераадольваць цяжкасці. Таму, дарагія нашы жанчыны, дзяўчаты, заставайцеся аптымісткамі. Будзем спадзявацца: лепшыя часы для вас яшчэ надыдуць.

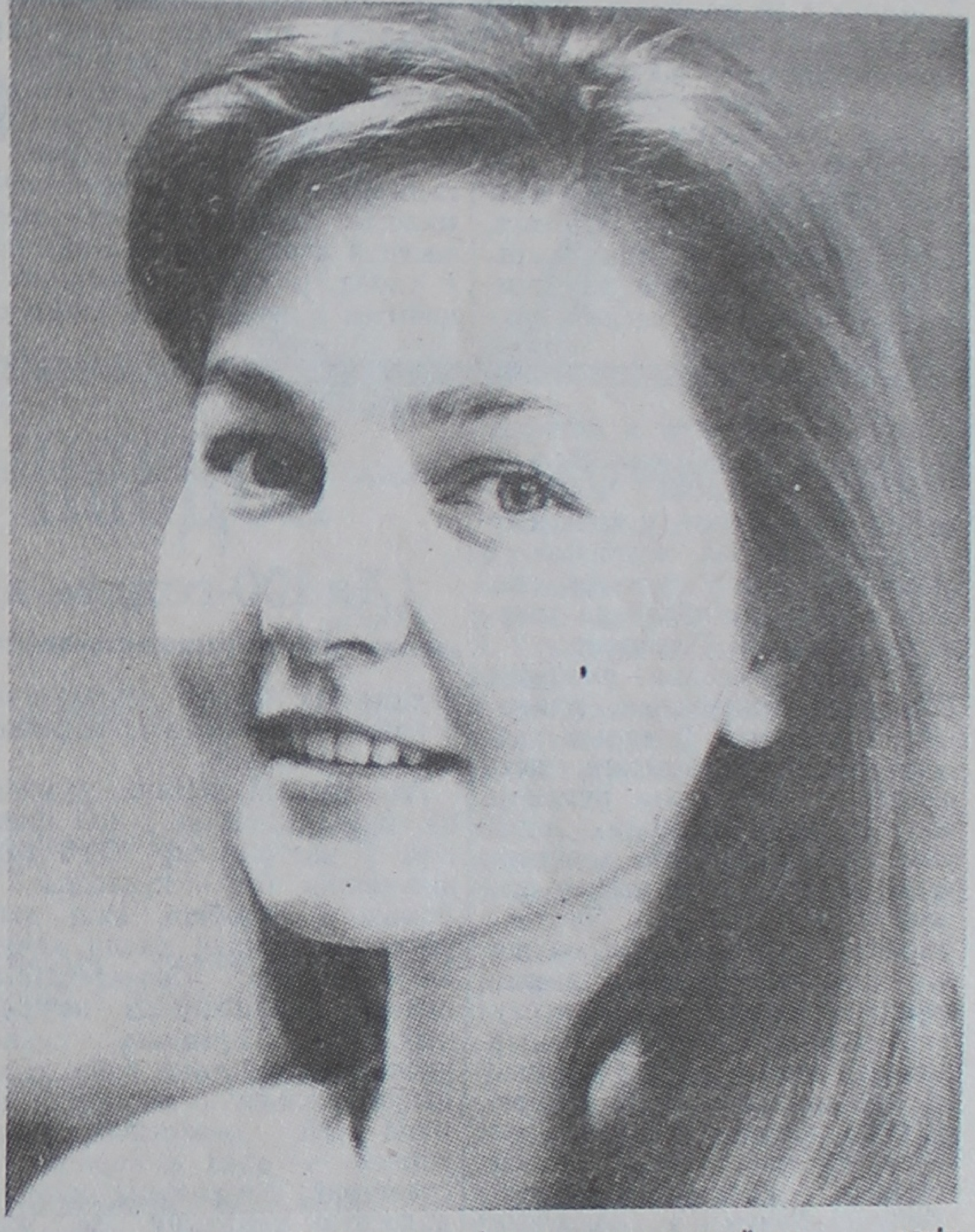

Студэнцкае жыццё ў першакурсніцы эканамічнага факультэта Кацярыны Багданавай яшчэ толькі пачалося, і наперадзе дзяўчыну чакае шмат цікавага і нязведанага. Але можна з упэўненасцю сказаць: старт ёй у вучобе і грамадскім жыцці зроблены ўдалы—першая залікова-экзаменацыйная сесія здадзена з поспехам, з яе ўдзелам, як члена прафкома студэнтаў ГДУ, вырашаюцца многія пытанні жыцця моладзі.

Фота У. Чысціка.

НА ВУЧОНЫМ САВЕЦЕ

Адбылося чарговае пасяджэнне вучонага савета універсітэта. Першым выступіў рэктар, член-карэспандэнт АН Беларусі Л. А. Шамяткоў. Ён расказаў аб рабоце нарады-семінара рэктараў і прарэктараў вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі.

З інфармацыяй аб арганізацыі вучэбнага працэсу на геолага-геаграфічным факультэце выступіў намеснік яго дэкана Ю. П. Іваноў.

Вучоны савет зацвердзіў тэмы кандыдацкіх дысертацый, выбраў на вакантныя пасады прафесарска - выкладчыцкі састаў, на конкурснай аснове прыняў рэкамендацыі аб прысваенні вучоных званняў. Быў зацверджаны таксама аргкамітэт па падрыхтоўцы і правядзенню 25—гадовага юбілею універсітэта.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты матэматычнага факультэта горача віншуюць старшага выкладчыка кафедры алгебры і геаметрыі БУЗЛАНАВА Аляксандра Васільевіча (навуковы кіраўнік — прафесар, член — карэспандэнт АНБ Л. А. Шамяткоў) з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук.

• • •

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты фізічнага факультэта горача віншуюць асістэнта кафедры оптыкі АХРАМЕНКА Ірыну Мікалаеўну (навуковыя кіраўнікі—прафесар А. М. Сердзюкоў, дацэнт І. В. Семчанка) з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук.

ВЫХАВАННЕ — СПРАВА ДЗЯРЖАЎНАЯ

Адбылося чарговае пасяджэнне савета пярвічнай арганізацыі ветэранаў вайны, працы і Узброеных Сіл універсітэта. На парадку дня былі традыцыйныя «дзяжурныя» пытанні яе дзейнасці: аб рабоце камісіі па патрыятычнаму і інтэрнацыянальнаму выхаванню моладзі на баявых і працоўных традыцыях старэйшага пакалення; аб правядзенні агульнага сходу арганізацыі па рэалізацыі Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ветэранах»; аб падрыхтоўцы да свята жанчын — 8 Сакавіка.

Асабліва ажыўлены абмен думкамі разгарнуўся па першаму пытанню парадку дня, паведамленне па якому зрабіў прафесар А. С. Калугін. Агульная думка: ва універсітэце ніякай арганізацыйнай работы з боку кіруючых органаў навучальнай установы па інтэрнацыянальна-патрыятычнаму выхаванню не праводзіцца. Адсутнічаюць нават планы правядзення такой работы, хаця 1993 год, можна сказаць, асабліва спрыяльны для патрыятычнага выхавання: 75-я гадавіна Узброеных Сіл краіны, 50-я гадавіна разгрому фашысцкіх войск пад Сталінградам і на Курскай дузе — пачатак карэннага пералому ў ходзе Вялікай Айчыннай вайны, 50-годдзе вызвалення Гомеля і рад іншых не «круглых» юбілейных дат.

Ва універсітэце засталіся пакуль у законе толькі чатыры грамадскія арганізацыі, якія могуць і павінны весці такую работу. Гэта прафсаюзы, Саюз студэнцкай моладзі, арганізацыя ветэранаў вайны, працы і Узброеных Сіл і жаночы савет. Аднак без зацікаўленай падтрымкі з боку рэктарата, дэканатаў і кафедр гэтыя арганізацыі, асабліва дзве апошнія, пры ўсім іх жаданні могуць устанавіць кантакты са студэнцкай моладзю толькі праз ветэранаў вайны, працы і Узброеных Сіл, якія працягваюць яшчэ працаваць са студэнтамі ў якасці выкладчыкаў. І толькі ў працэсе навучання і ў неаўдыторны час (на перапынках, у час індывідуальных кансультацый і г. д.).

Улічваючы гэтыя абставіны, савет абавязаў усіх членаў сваёй арганізацыі, якія маюць пастаянны кантакт са студэнцкай моладдзю, умацаваць індывідуальна-групавую работу па яе інтэрнацыянальна - патрыятычнаму выхаванню, а таксама прыняў рашэнне працягваць пошук шляхоў па актывізацыі гэтай работы ў агульнауніверсітэцкім маштабе.

Па двух іншых пытаннях парадку дня былі прыняты адпаведныя рашэнні. У прыватнасці, быў устаноўлены тэрмін правядзення агульнага сходу членаў арганізацыі — 5 сакавіка бягучага года. На ім намечана шырока абмеркаваць пытанне аб узаемадзеянні савета ветэранаў з дзяржаўнымі і іншымі грамадскімі арганізацыямі па сацыяльнай абароне ветэранаў у сувязі з уводам у дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ветэранах».

Г. ЕЎДАКІМЕНКА,
старшыня савета ветэранаў вайны, працы і Узброеных Сіл ГДУ.

Наша прафесарская

ПРАНІКНЕННЕ Ў «ЛІНГВІСТЫЧНУЮ АРХЕАЛОГІЮ»

У кожнага выкладчыка ВНУ свой шлях у навуку. Не сакрэт, што для некаторых абарона дысертацыі — толькі самамэта: «абараніўся» чалавек — і фактычна не рухаецца далей, выкарыстоўваючы назапашаны ў мінулым навуковы багаж. Для другіх жа гэтая падзея — толькі прыступка, пэўны этап, а лепш сказаць — стымул для далейшай мэтанакіраванай работы. Да ліку менавіта такіх няўрымслівых, захопленых і падобраму апантаных навукай людзей з поўным правам можна аднесці доктара філалагічных навук, прафесара кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства Раісу Міхайлаўну Казлову.

Нарадзілася і вырасла Раіса Міхайлаўна на Хойнікшчыне — у цудоўным, непаўторным, багатым ураджайнай зямлёй і шчырымі, працавітымі людзьмі кутку Палесся. Нямала гадоў прайшло з тых часоў, як простая вясковая дзяўчына прыехала на вучобу ў Гомельскі педагагічны інстытут і звязала свой далейшы лёс з Гомелем. Але любоў да зямлі, да сваёй радзімы, народа і яго мовы захавалася ў ёй назаўсёды. Пасля паспяховага заканчэння інстытута маладая выкладчыца прайшла добрую загартоўку, працуючы ў Гомельскім педагагічным вучылішчы. Відаць, ужо тады сфарміраваліся такія важныя рысы будучага вучонага, як скрупулёзнасць, адказнасць, уважлівыя адносіны да справы, а галоўнае — паглыбленая цікавасць да мовы. Зусім заканамерна, што пастулова ўсё больш расло жаданне ўдасканальваць свае веды, займацца навуковай работай. У хуткім часе Раісе Міхайлаўне прапануюць пасаду асістэнта кафедры рускай і беларускай моў Гомельскага універсітэта, а неўзабаве — і вучобу ў аспірантуры пад кіраўніцтвам загадчыка гэтай кафедры прафесара У. В. Анічэнкі. Да таго часу — у пачатку семідзесятых гадоў — высветліўся і асноўны напрамак навуковых інтарэсаў— гістарычная лексікалогія, этымалогія, рэканструкцыя старажытнай лексікі. Што «схавана» у слове, у чым яго карані (у прамым і пераносным сэнсе гэтага слова), якімі нябачнымі ланцужкамі звязана яно з іншымі словамі, як «дакапацца» да першапачатковай формы слова — гэтыя і многія іншыя складаныя, нявырашаныя пытанні назаўсёды захапілі даследчыцу. І яшчэ высветлілася адна хвалюючая акалічнасць: многія звычайныя словы са знаёмай з дзяцінства роднай палескай гаворкі быццам заблішчэлі невядомымі гранямі — іх этымалагічны аналіз (а ім Раіса Міхайлаўна ўжо ўпэўнена валодала) неабвержна сведчыў аб іх глыбокай старажытнасці, а значыць, унікальнасці, вялікай навуковай каштоўнасці для гістарычных даследаванняў. Не выпадкова, што прадметам даследавання кандыдацкай дысертацыі, абароненай у 1976 годзе, Раіса Міхайлаўна абрала менавіта лексіку роднага ёй Усходняга Палесся, якая мае вельмі старажытнае — праславянскае — паходжанне. Навуковыя здабыткі Р. М. Казловай адразу былі заўважаны і атрымалі высокую ацэнку навукоўцаў як у Беларусі, так і за яе межамі.

У канцы 70-х — пачатку 80-х гадоў некалькі вопытных выкладчыкаў нашага факультэта былі накіраваны для выкладання рускай мовы ў замежныя краіны. Сярод іх была і Раіса Міхайлаўна, якой давялося на працягу года працаваць у В'етнаме. Пасля вяртання з замежнай камандзіроўкі даследчыца паставіла перад сабой прынцыповую для гісторыка мовы задачу: абгрунтаваць прыналежнасць старажытных, нематываваных слоў да ліку «тутэйшых» — спрадвечных, славянскіх. Зрабіць гэта было не так проста, бо ў навуковым ужытку ўжо даўно знаходзяцца быццам бы неабвержныя этымалогіі пра балтыйскае, фіна - угорскае, цюркскае або польскае паходжанне тых ці іншых слоў, у тым ліку геаграфічных назваў. Навуковыя спрэчкі, дыскусіі, шматлікія публікацыі ў прэстыжных акадэмічных выданнях Мінска, Кіева і Масквы, удзел у розных (у тым ліку і міжнародных) канферэнцыях прынеслі свой плён: з аргументамі гомельскага этымолага лічацца, на яе працы спасылаюцца, запрашаюць да ўдзелу ў навуковых канферэнцыях і сімпозіумах. Няпроста праз пераадоленне многіх цяжкасцей прыходзіць навуковае прызнанне.

Два гады працавала Р. М. Казлова ў адной з ВНУ Польшчы, дзе не толькі займалася выкладаннем рускай мовы, але і ўдзельнічала ў навуковых канферэнцыях, апублікавала некалькі навуковых артыкулаў, усталявала трывалыя сувязі з польскімі моваведамі. Вярнуўшыся на радзіму, Раіса Міхайлаўна пачынае напружаную работу над доктарскай дысертацыяй, якая была завершана ў 1988 годзе. Нялёгкім быў яе шлях да чэрвеня 1991 года, калі яна паспяхова абараніла доктарскую дысертацыю па праславянскай лексіцы ў Інстытуце мовазнаўства АН Беларусі

Як вядома, дзейнасць кожнага чалавека вызначаецца па канчатковаму выніку. А ён ў прафесара Р. М. Казловай даволі важкі: салідная колькасць навуковых прац, прызнанне ў навуковых колах. Ідэі і напрацоўкі Раісы Міхайлаўны працягваюцца ў работах яе аспірантаў, якімі яна паспяхова кіруе ўжо другі год. Добра ведаюць і студэнты строгую, патрабавальную, але добразычлівую выкладчыцу нашай кафедры.

Ул. КОВАЛЬ,
заг. кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства.

НА ЗДЫМКУ: прафесар Р. М. Казлова са сваімі аспіранткамі-завочніцамі, асістэнтамі кафедры Н. І. Астахавай і Т. М. Багаедавай.

Фота У. Чысціка.

ПОДЗВІГ ВЫСОКІ І НЕЎМІРУЧЫ

(Да 100-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага)

Так сталася, што з гісторыі беларускай літаратуры былі ў свой час наўмысна вырваны многія яе старонкі, у тым ліку і самыя лепшыя, яскравыя і адметныя. Адной з такіх старонак якраз і з'яўляецца творчасць Максіма Гарэцкага.

У асобе Максіма Іванавіча Гарэцкага беларуская літаратура і культура ў цэлым займелі высокаталенавітага пісьменніка і нястомнага рупліўца на ніве нацыянальнага Адраджэння. Постаць яго велічная, дыяпазон творчасці вельмі шырокі, разнастайны, багаты. Максіма Гарэцкага без усялякіх націкак можна лічыць класікам беларускай літаратуры, слынным дзеячам нацыянальнай культуры. Ён належаў да так званай залатой пяцёркі, у якую, акрамя яго, уваходзілі Янка Купала, Якуб Колас, Максім Багдановіч, Зміцрок Бядуля. Разам з названымі пісьменнікамі і некаторымі іншымі аўтарамі Гарэцкі закладваў цагліны ў падмурак беларускай прозы, драматургіі, стаяў ля вытокаў айчыннай крытыкі, літаратуразнаўства, мовазнаўства і тэатразнаўства, фалькларыстыкі, журналістыкі і краязнаўства. Такія персанажы твораў М. Гарэцкага, як Лявон Задума, Ігнат Абдзіраловіч, Алесь Пісарэвіч, Мутэрка, Мікола Муха і шэраг іншых, занялі ў галерэі тыповых вобразаў-характараў беларускай літаратуры свае, даволі адметныя, месца.

Максіма Гарэцкага дала Беларусі магілёўская зямля. Нарадзіўся ён 18 лютага 1893 года ў вёсцы Малая Багацькаўка на Мсціслаўшчыне ў сялянскай сям'і. Скончыў Горацкае каморніцка-агранамічнае вучылішча. Ужо ў ім пачаў стала займацца літаратурнай працай, дасылаючы свае апавяданні і нататкі ў «Нашу ніву». Са студзеня 1913 года М. Гарэцкі сістэматычна друкуецца ў беларускай перыёдыцы. Летам 1914 года пабачыў свет яго першы зборнік апавяданняў «Рунь». Крытыка і чытачы сустрэлі гэтую кнігу даволі прыхільна.

Калі пачалася вайна з Германіяй, Гарэцкі ў якасці «вольнанаёмнага» адразу ж адпраўляецца на фронт, удзельнічае ў баях. У адным з іх атрымаў цяжкае раненне.

Для нашага чытача, думаецца, будзе цікавым і той факт, што ў кастрычніку 1915 года пісьменнік быў праездам у Гомелі і Жлобіне, калі дабіраўся на пазіцыі пасля лячэння ў шпіталі. Своеасаблівым плёнам пісьменніцкіх назіранняў М. Гарэцкага падчас удзелу ў сусветнай бойні сталі дакументальна - мастацкія запіскі «На імперыялістычнай вайне» — адна з першых у сусветнай літаратуры кніг на дадзеную тэматыку. Да лепшых антываенных твораў еўрапейскай і сусветнай літаратуры належаць таксама яго апавяданні «Літоўскі хутарок», «Генерал», «Рускі», «На этапе».

1917-ы і наступныя гады, нягледзячы на грамадска-палітычныя катаклізмы і ўзрушэнні, а таксама на шэраг асабістых нягод (цяжкая хвароба, частыя пераезды з аднаго месца жыхарства на другое, арышт польскімі ўладамі за спачуванне камуністам і зносіны з імі і інш.), у творчай біяграфіі М. Гарэцкага з'явіліся надзвычай плённымі. Жывучы больш-менш стала ў Смаленску, Вільні, Дзвінску (сучасны Даўгаўпілс), М. Гарэцкі акрамя таго, што займаецца выкладчыцкай дзейнасцю, яшчэ і многа піша. Амаль што ўсё з напісанага ім з'яўляецца ў друку. Падзеямі ці ўвогуле прыкметнымі з'явамі ў літаратурным і грамадска-культурным жыцці Беларусі сталі аповесці «Дзве душы» і «За што?», апавяданні «Амерыканец», «Патаёмнае», «Уцекачы» і шэраг іншых, драматычныя абразкі «Мутэрка», «Жалобная камедыя», «Не адной веры», «Салдат і яго жонка», «Свецкі чалавек», «Жартаўлівы Пісарэвіч», шматактовая п'еса «Чырвоныя ружы», артыкулы «Францыск Скарына», «Вінцук Дунін-Марцінкевіч», «Беларускае драматычнае пісьменства». Выйшаў з друку «Руска-беларускі слоўнік», які М. Гарэцкі падрыхтаваў разам са сваім малодшым братам Гаўрылам, у будучым вядомым вучоным-геолагам. Гэты слоўнік, як, дарэчы, і яшчэ адзін, складзены таксама з братам, вытрымаў некалькі выданняў. Пяць разоў перавыдавалася ў 20-я гады «Гісторыя беларускае літаратуры». На працягу доўгага часу гэтая кніга служыла адзіным падручнікам для вышэйшай і сярэдняй школы. Зазначым, што яна не страціла сваёй каштоўнасці і зараз можа з поспехам выкарыстоўвацца вучнямі, студэнтамі, настаўнікамі і выкладчыкамі сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў.

З кастрычніка 1923 года М. Гарэцкі жыве і працуе ў Савецкай Беларусі, выкладае мову і літаратуру на рабфаку БДУ, у іншых навучальных установах Мінска, у Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі, вядзе навукова-даследчую працу ў Інбелкульце, а затым у Акадэміі навук Беларусі. І, зразумела, многа часу аддае літаратурнай творчасці. У выніку з'яўляюцца філасофска-паглыбленыя, інтэлектуальна-змястоўныя кнігі прозы «Досвіткі», «Ціхія песні», шэраг літаратуразнаўчых і публіцыстычных артыкулаў.

У канцы 20-х гадоў распачалася ўсесаюзная кампанія па барацьбе з так званымі нацдэмамі. Былі беспадстаўна арыштаваны, пасаджаны ў турмы, а затым высланы далёка за межы Беларусі сотні і тысячы лепшых сыноў і дачок нашага народа. Гэтая навала не абмінула і Максіма Гарэцкага. У 1931 годзе ён апынуўся ў Вятцы. Праз пяць гадоў пісьменніку ўдалося перабрацца крыху бліжэй да родных мясцін — у пасёлак Пясочня, што на Смаленшчыне. Другі арышт адбыўся ў пачатку лістапада 1937 года. А праз тры месяцы, 10 лютага 1938 года, згодна новым, дакументальна пацверджаным дадзеным (раней лічылася, што пісьменнік памёр у сакавіку 1939 года ў Комі АССР) М. Гарэцкага не стала. Яго расстралялі ў турме горада Вязьма. Зараз на мяркуемым месцы пахавання М. Гарэцкага (лёс, тыповы для многіх вязняў ГУЛАГу) яму і іншым вядомым і невядомым пакутнікам пастаўлены помнік.

Знаходзячыся ў цяжкіх, іншы раз нечалавечых умовах, пакутуючы фізічна і душэўна, М. Гарэцкі не пераставаў займацца літаратурнай творчасцю, аб чым сведчыць праца над раманамі «Віленскія камунары» і «Камароўская хроніка».

Творчасць і ўвогуле ўся дзейнасць М. Гарэцкага на карысць Айчыны, роднай і любай яго сэрцу Беларусі, безумоўна, заслугоўвае належнага ўшанавання. Не надта і многа, але тое-сёе ў дадзеным накірунку ўжо зроблена. Каля паўтара дзесятка гадоў спадчына гэтага пісьменніка, праўда, не ў поўным аб'ёме, вывучаецца на філалагічных факультэтах ВНУ рэспублікі. Малавата таксама, але ўсё ж такі адведзена некалькі гадзін на знаёмства з творчасцю М. Гарэцкага вучням сярэдняй школы. Пасля выхаду ў 1973 годзе двухтомніка «Выбраных твораў» М. Гарэцкага, які нямала зрабіў для прапаганды творчасці пісьменніка, у канцы 80-х пабачыў свет пяцітомнік з усімі вядомымі на гэты час творамі аўтара. У мінулым годзе ў серыі «Спадчына» з'явілася «Гісторыя беларускае літаратуры». Зацікаўленаму чытачу раім звярнуцца да другога нумара часопіса «Полымя» за гэты год, дзе ўпершыню надрукаваны «Скарбы жыцця» і яшчэ некалькі маlавядомых ці толькі што адшуканых твораў М. Гарэцкага.

Юбілей Максіма Іванавіча Гарэцкага шырока адзначаецца паўсюдна, прычым, не толькі ў нас на Беларусі. У маі ў Парыжы ў штаб-кватэры ЮНЕСКА будзе наладжана кніжная выстава і фотаэкспазіцыя, прысвечаная нашаму славутаму земляку. У рэспубліцы працягваюць праводзіцца мерапрыемствы па ўшанаванню яго памяці. Адны́мі з цэнтральных і адметных у гэтым радзе сталі ўрачыстасці, што адбыліся 18—19 лютага ў Горках і на малой радзіме пісьменніка. Удзел у іх разам са шматлікімі навукоўцамі, пісьменнікамі, афіцыйнымі асобамі, культурнымі работнікамі, землякамі юбіляра прынялі і выкладчыкі кафедры беларускай літаратуры нашага універсітэта, у тым ліку і аўтар гэтых радкоў. Падчас правядзення юбілейных навуковых чытанняў, рэспубліканскага ўрачыстага вечара з нагоды 100-годдзя з дня нараджэння слаўнага сына зямлі беларускай, наведвання хаты-сядзібы Гарэцкіх у Малой Багацькаўцы ўдзельнікі свята даведаліся шмат новага пра гэтага выдатнага пісьменніка і чалавека, глыбей спазналі яго талент, вызначылі сапраўдную цану жыццёвага і грамадзянскага подзвігу Максіма Гарэцкага ў імя свайго народа і Радзімы.

Раім усім, хто цікавіцца літаратурай і наогул культурай нашага народа, далучыцца да творчай спадчыны Максіма Іванавіча Гарэцкага, каб спасцігнуць яго яшчэ не да канца спазнаны і па-сапраўднаму не ацэнены мастакоўскі талент. Разам з гэтым заклікаем рабіць як мага больш, каб належным чынам ушанаваць яго памяць, а таксама памяць усіх тых, хто, не шкадуючы самога сябе, апантана працаваў на карысць нашай Бацькаўшчыны.

В. ЯЦУХНА,
к. філ. навук, старшы выкладчык кафедры беларускай літаратуры.

Свет вашых захапленняў

ЖЫВЕ Ў ДУШЫ ФАНТАЗІЯ

Не спыніць позірк на гэтых экспанатах, раўнадушна прайсці міма іх было проста немагчыма. Яны вабілі сваёй вытанчанасцю форм, майстэрствам выканання, выдумкай. Перад маімі вачамі быццам паўсталі спыненыя ўмелымі рукамі імгненні прыгажосці і цуда. Міжволі падумалася: якой фантазіяй павінен валодаць іх аўтар, калі звычайная галінка ці корань дрэва ператварыліся ў яго руках у адухоўленую пластыку мудрагелістых фігурак людзей, а таксама звяроў, птушак, іншых прадстаўнікоў нашай фауны.

Сярод мноства самых разнастайных вырабаў дэкаратыўна - прыкладнога мастацтва на выстаўцы, якая праводзілася ва універсітэце ў рамках рэспубліканскай дабрачыннай акцыі «Хворым дзецям — нашы сэрцы» (выстаўку арганізавалі разам з абласным дзіцячым фондам студэнты ГДУ, якія праходзяць па кафедры культуралогіі спецыялізацыю «Арганізацыя і методыка пазакласнай і пазашкольнай работы»), экспанаты Адама Пятровіча Пінчука, дэкана геолага-геаграфічнага факультэта, занялі сваё пачэснае месца і глыбока ўразілі кожнага наведвальніка.

Як гэта добра, калі выпадковы збег абставін паказвае нам зусім па-новаму чалавека, з якім часта сустракаешся ва універсітэце і ведаеш яго толькі, як кажуць, з аднаго боку — добрым кіраўніком, настаўнікам студэнтаў. А тут для многіх адбылося адкрыццё ў А. П. Пінчуку натуры творчай, захопленай.

Фігуркі, якія мы змаглі ўбачыць на выстаўцы ў ГДУ, — толькі самая маленькая частка калекцыі Адама Пятровіча. У яго кватэры іх звыш 70, і яна стала своеасаблівым музеем. Той, хто бывае ў яго дома, па вартасці ацэньвае ўбачанае. Адбыўся нават кур'ёзны выпадак. Неяк урач хуткай дапамогі, якога А. П. Пінчук выклікаў да хворай дачкі ў 3 гадзіны ночы, выканаўшы свае медыцынскія абавязкі, яшчэ доўгі час не мог пакінуць гэтую кватэру, бо, моцна ўражаны, не мог адысці ад убачаных калекцый.

Кожная зробленая фігурка для Адама Пятровіча — нібы частка яго душы. Ён нават памятае, дзе ўбачыў і падабраў тую галінку ці карэньчык, якія яго прывабілі і зацікавілі. Той прыродны матэрыял, які трапляе на вочы майстру, абуджае яго багатую фантазію і ўяўленне. Уважліва агледзеўшы чарговую знаходку, Адам Пятровіч у думках ужо працуе над ёй: вось тут кару можна пакінуць, а смалу трэба вытравіць... Далей задуманае ажыццяўляецца на практыцы — у руках належны інструмент, самастойна рыхтуецца спецыяльная масціка з прапалісу, воску, шкіпінару для пакрыцця фігурак, каб надаць ім «цёплы выгляд», а не адштурхоўвалі позірк халодная лакавая паверхня.

— Гэтае захапленне, — гаворыць А. П. Пінчук, — яшчэ і дадатковы стымул для таго, каб пабыць лішні раз сам-насам з прыродай, пайсці ў лес, палюбавацца навакольным хараством. Адпраўляемся на прыроду ўсёй сям'ёй. Мае памочнікі ў пошуку цікавых знаходак — дзеці і жонка.

Творчы чалавек здольны заўважыць прыгожае літаральна ўсюды, на кожным кроку. Шмат далі для творчасці Адаму Пятровічу яго шматлікія вандроўкі па самых розных рэгіёнах былога Савецкага Саюза. З Крыма, Каўказа і Беларусі, дзе давялося кіраваць практыкай студэнтаў - геолагаў, прывозіў у рукзаку столькі цікавага рознага матэрыялу для свайго захаплення! І цягнецца гэтае захапленне ўжо 20 гадоў. Пабывалі яго цудоўныя экспанаты на выстаўках і ў Мінску (там, дарэчы, яно і пачалося з заняткаў у гуртку «Прырода і фантазія», калі працаваў старшым навуковым супрацоўнікам у Інстытуце біяхіміі і біяфізікі), і ў Маскве на Новым Арбаце, а потым ужо і ў Гомелі, куды пераехаў на працу. Атрымліваў за іх прэміі, прызнанне. Ды не дзеля іх нястомна працуе душа майстра...

Т. ДУБЯК.

НА ЗДЫМКУ: работы А. П. Пінчука.

Фота У. Чысціка.

Да ўвагі абітурыентаў!

Знаёмцеся: спецыяльнасці, экзамены

У адпаведнасці з «Дзяржаўнымі патрабаваннямі па прыёму ў ВНУ Рэспублікі Беларусь» паведамляем пералік спецыяльнасцей і ўступных экзаменаў у Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф. Скарыны на І курс 1993—94 навучальнага года. Правілы прыёму, а таксама патрабаванні, якія прад'яўляюцца пры правядзенні ўступных экзаменаў, будуць апублікаваны ў адным з бліжэйшых нумароў газеты.

Спецыяльнасць	Характар навучання	Экзамены
1. Руская мова і літаратура	вочна і завочна	1. Руская мова і літаратура (сачын.). 2. Руская мова і літаратура (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
2. Руская мова і літаратура з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык англійскай мовы»	вочна	1. Руская мова і літаратура (сачын.). 2. Англійская мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
3. Руская мова і літаратура з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык беларускай мовы і літаратуры»	вочна	1. Руская мова і літаратура (сачын.). 2. Беларуская мова і літаратура (вусна). 3. Руская мова і літаратура (вусна).
4. Беларуская мова і літаратура	вочна і завочна	1. Беларуская мова і літаратура (сачын.). 2. Беларуская мова і літаратура (вусна). 3. Руская мова і літаратура (вусна).
5. Беларуская мова і літаратура з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык англійскай мовы»	вочна	1. Беларуская мова і літаратура (сачын.). 2. Англійская мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
6. Матэматыка	вочна і завочна	1. Матэматыка (пісьмова). 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
7. Праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм	вочна	1. Матэматыка (пісьмова). 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
8. Бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці	вочна і завочна	1. Матэматыка (пісьмова) 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
9. Эканамічная інфарматыка і аўтаматызаваныя сістэмы кіравання	вочна і завочна	1. Матэматыка (пісьмова). 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
10. Эканоміка і кіраванне: менеджмент	вочна і завочна	1. Матэматыка (пісьмова). 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
11. Інжынерная геалогія і гідрагеалогія	вочна	1. Матэматыка (пісьмова). 2. Матэматыка (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
12. Фізіка (вытворчы паток), (педагагічны паток)	вочна	1. Фізіка (вусна). 2. Матэматыка (пісьмова). 3. Беларуская мова і літ. (вусна).
13. Аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання	вочна	1. Фізіка (вусна). 2. Матэматыка (пісьмова). 3. Беларуская мова і літ. (вусна).
14. Геафізічныя метады пошуку і разведкі	вочна	1. Фізіка (вусна). 2. Матэматыка (пісьмова). 3. Беларуская мова і літ. (вусна).
15. Геаграфія з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык нямецкай мовы»	вочна	1. Геаграфія (вусна). 2. Нямецкая мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
16. Геаграфія з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык англійскай мовы»	вочна	1. Геаграфія (вусна). 2. Англійская мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
17. Геаграфія	завочна	1. Геаграфія (вусна). 2. Замежная мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
18. Гісторыя з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык англійскай мовы»	вочна	1. Гісторыя Беларусі (вусна). 2. Англійская мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
19. Гісторыя з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык нямецкай мовы»	вочна	1. Гісторыя Беларусі (вусна). 2. Нямецкая мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
20. Гісторыя	завочна	1. Гісторыя Беларусі (вусна). 2. Замежная мова (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
21. Правазнаўства	вочна і завочна	1. Гісторыя Беларусі (вусна). 2. Матэматыка (вусна). 3. Замежная мова (вусна). 4. Беларуская мова і літаратура (вусна, пазаконкурсны экзамен).
22. Біялогія з дадатковай кваліфікацыяй «Выкладчык хіміі»	вочна і завочна	1. Біялогія (вусна). 2. Хімія (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна).
23. Фізічная культура	вочна і завочна	1. Экзамен па спецфізпадрыхтоўцы. 2. Біялогія (вусна). 3. Беларуская мова і літаратура (вусна). 4. Плаванне (пазаконкурсны экзамен).

Набліжаецца цудоўнае свята — Дзень жанчын. Ад усёй душы віншуем дзяўчат і жанчын са святам вясны. Напярэдадні знамянальнага дня — наш расказ аб адной з папулярных рок-спявачак, чыя абаяльнасць і вакальныя даныя зрабілі яе зоркай сусветнага року.

Святло прыцягальнай зоркі

Нягледзячы на той факт, што апошняя работа Літы Форд у студыі гуказапісу адбылася дастаткова даўно і сёння Літа цалкам і поўнасцю прысвяціла сябе сваёй сям'і і па яе словах: «Ні аб якой музычнай рабоце ў бліжэйшыя гады не можа ісці і размовы. У мяне з'явілася новая цяга. Імя ёй — Простыя Хатнія Клопаты. Я іх вельмі паважаю. Я ніколі не думала, што ўсё гэта настолькі складана і стамляльна. Хаця я атрымліваю «кайф» ад усяго гэтага». І, нягледзячы на гэта, Літа Форд і па сённяшні дзень застаецца адной з самых паважаных і шанаваных «рок-ледзі» свету. Дык у чым жа справа?

Нарадзілася Літа Форд 19 верасня 1959 года. Сваю музычную кар'еру пачынала ў групе «Рануэйс» у сярэдзіне 70-х гадоў. Праз некаторы час гэта група распалася, але Літа вырашыла працягваць работу ў року самастойна. Эксперыменты і пошук свайго твару цягнуліся крыху больш чатырох гадоў. За гэты час аб ёй практычна нічога не было чутна. У 1983 годзе на прылаўках музычных магазінаў з'яўляецца дэбютны альбом «Аут Оф Зэ Блуд» («У баку ад крыві»). Дапамогу ў запісу гэтага альбома прынялі Нейл Мерыуатэр — бас, Дасці Уатсан — ударныя і розныя сесійныя музыканты, якія запрашаліся для запісу асобных кампазіцый. І хаця гэта пласцінка раскуплялася, мякка кажучы, не вельмі добра, тым не менш, першы крок да будучай папулярнасці быў зроблены: музычныя фаны звярнулі на Літу сваю ўвагу.

Праз год Літа падправіла свае справы, змяніўшы некаторыя тэхнічныя хады ў музыцы і ўзмацніўшы «саунд», выпускае другі сольны дыск пад назвай «Дэнсінг Он Зэ Эдж» («Танцуючы на краю»). Гэта пласцінка мела дастаткова шырокі поспех: попыт на яе быў больш высокі і ў Англіі, і ў Амерыцы, дзе гэты дыск увайшоў у многія хіты. Звязана гэта было з тым, што для запісу гэтай пласцінкі Літа Форд запрасіла ўсіх новых музыкантаў: Х'ю МакДональд — бас і Рэндзі Касціло — ударныя — былі дастаткова вядомыя ў музычных колах і дастаткова прафесіянальныя. Гэта хутка адбілася на выніках запісанага матэрыялу. Акрамя гэтай «двойкі», у запісу альбома ў агульнай складанасці прынялі ўдзел каля 20 музыкантаў. Дзякуючы гэтаму класічнаму дыску, Літа Форд увайшла ў гісторыю року і, можна нават сказаць, у эліту стылю хэві-метал. Гэты альбом і па сённяшні дзень з'яўляецца самым лепшым дыскам з усяго, што было запісана ў рок-музыцы жанчынамі.

Яшчэ адным плюсам гэтага альбома было і тое, што, нягледзячы на запіс гэтага альбома, Літа на доўгі перыяд практычна адышла ад рок-спраў, і тым не менш слава і аўтарытэт яе засталіся на ранейшым дастаткова высокім узроўні. Толькі ў канцы 1987 года Літа зноў вяртаецца ў студыю для работы над новым альбомам, які выйшаў у свет у 1988 годзе і называўся проста і ясна: «Літа». Фінансаваць гэты дыск узяўся Майк Чэпмэн. У рабоце над гэтым альбомам Ліце дапамаглі Нікі Сікс з «Мотлі Кру», Лемі Кілмайстэр з «Моторхед», а Озі Осбарн нават праспяваў разам з Літай Форд дуэтам песню «Іф Ай Клоус Май Айс Форэвэ» («Калі я закрыю свае вочы назаўсёды») — класічны хіт з гэтага альбома. Крыху пазней па матывах гэтай песні быў зняты цудоўны відэакліп.

І нягледзячы на тое, што Літа ў чарговы раз закінула ўсё, што звязана з рокам, яе пласцінкі па-ранейшаму папулярныя, а яе будучае вяртанне на сцэну абяцае быць яшчэ больш грандыёзным, чым у былыя часы. Што ж, пажывем — пабачым...

Вядучы рубрыкі — П. БЕСЯЦКІ, асістэнт кафедры рускай літаратуры.

Вясёлы перапынак

●

АБ ЖАНЧЫНАХ З ГУМАРАМ

● Чым разумнейшая жонка, тым больш упэўненым адчуваеш сябе, калі яна адсутнічае.

● Ад жанчыны ёсць толькі адно выратаванне — іншая жанчына.

● Калі мужчына прыйшоў да жанчыны з бутэлькай гарэлкі, значыць, ён прыйшоў з сур'ёзнымі намерамі.

● Жанчыны не даруюць мужчынам памылак — яны тут жа выходзяць за іх замуж.

● Калі джэнтльмен цалуе жанчыну вельмі доўга, гэта значыць, што яна вельмі балбатлівая.

● Не страшна, калі жанчына дрэнна рыхтуе ежу, страшна, калі яна прымушае ўсё з'есці.

● Каханне — гэта агонь, а шлюб — вогнетушыцель.

● Жанчына пудрыць сабе твар, каб пудрыць мужчынам мазгі.

● Адна дама прыйшла да ўрача са скаргамі на галаўны боль. Урач парэкамендаваў ёй выйсці замуж. Праз год ён яе выпадкова сустрэў.

— Ну як, выйшлі замуж?

— Так, дзякуй!

— А галава баліць?

— Не, цяпер баліць у майго мужа!

● Адзін джэнтльмен напісаў ліст з камандзіроўкі сваёй жонцы: «Дарагая, лепш за цябе няма ніводнай жанчыны! Учора я зноў у гэтым упэўніўся!».

СТАНУЦЬ ПРАВАДНІЦАМІ

З просьбай дапамагчы забяспечыць летам пасажырскія перевозкі сіламі студэнцкіх атрадаў праваднікоў да рэктараў нашага універсітэта і БІІЧТу звярнуўся начальнік Гомельскай дырэкцыі па абслугоўванню пасажыраў В. К. Барэйша.

Для гэтага за кошт дырэкцыі прапануецца арганізаваць спецыяльныя курсы для студэнтаў. Падрыхтоўку атрымаюць 20 студэнцкіх атрадаў праваднікоў.

СВЯТЛАНА. Фотаэцюд У. Чысціка.

І КВЕТАК ПАХ ЧАРОЎНЫ...

Цяжка ўявіць свята 8 Сакавіка без букетаў кветак. Іх пах і прыгажосць надаюць гэтаму дню своеасаблівую ўрачыстую атмасферу. Яны быццам вітаюць жанчын, настройваюць іх душы на светлы лад. Але, на жаль, кветкі недаўгавечныя, і каб яны як мага больш часу стваралі святочны настрой, іх «жыццё» з дапамогай маленькіх сакрэтаў можна падоўжыць.

Галінкі мімозы доўга прастаяць у вадзе, калі пакласці іх у цёплую кіпячоную ваду (25—30°) і дабавіць некалькі кропель воцатнай эсенцыі. Затым трэба абнавіць зрэз, раздрабіць канец сцябла малатком і паставіць галінкі ў ваду. Пасля такой апрацоўкі мімоза захоўвае дэкаратыўнасць на працягу многіх дзён.

Догляд за гвяздзікамі просты: кожныя чатыры дні мяняйце ваду і падразайце сцяблінкі.

Цюльпаны — стойкія. Калі яны крышачку завялі, іх ставяць на яркае святло, і яны зноў выпрамляюцца.

Калі кветкі крыху падвялі (але не ад таго, што адцвілі, а проста «стаміліся»), зноў падрэжце галінкі пад вадой, апырсніце пялёсткі і лісце, загарніце галоўкі ў добра ўвільготненую паперу, пастаўце глыбока ў крыху цёплую ваду. Можна таксама, падрэзаўшы ў вадзе галінкі, пакласці кветкі на ноч у ванну, напоўненую вадой. Раніцай букет ажыве.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

З 15 сакавіка па 10 мая аб'яўляецца падпіска на газеты і часопісы на 2-е паўгоддзе 1993 года.

По пытаннях падпіскі звяртацца да грамадскіх распаўсюджвальнікаў на кафедрах і аўд. 2-30 галоўнага корпуса.

Тэл. для даведак: 56-22-62, 56-73-82.

Тэст

ДЛЯ ЗАКАХАНЫХ ДЗЯЎЧАТ

I. Калі вы адпраўляецеся на спаткане, вы апранаеце:
а) сукенку, якая вам падабаецца, — 2;
б) сукенку, якая яму падабаецца, — 3;
в) самую новую сваю сукенку — 1.

2. Калі вы праводзіце вечар дома з бацькамі:

а) гэта для вас пакуты — 2;
б) вам цікава і прыемна—3;
в) вы лічыце час страчаным — 1.

3. Калі вам сябар дорыць кнігу:

а) кажаце яму, што менавіта аб такой і марылі — 3;
б) гатовыя абмяняць яе на іншую — 2;
в) міжволі ўсклікваеце: «У мяне ўжо ёсць такая!» — I.

4. Ён абяцаў пазваніць па тэлефоне, але чамусьці маўчыць.

а) вы плачаце — 2;
б) праводзіце цэлы дзень каля тэлефона — 3;
в) як ні ў чым не было ідзеце гуляць з іншым — 1.

5. Калі вы не падабаецеся яго маці:

а) стараецеся лічыцца з яе патрабаваннямі — 2;
б) пытаецеся аб прычынах яе антыпатыі да вас — 1;
в) дорыце ёй кветкі і просіце паказаць фатаграфію сына, калі ён быў маленькім, — 3.

6. Сябар запрасіў вас пайсці куды-небудзь, а вам вядома, што ён абмежаваны ў сродках:

а) прапануеце падзяліць расходы на дваіх — 2;
б) прапануеце проста гуляць — 3;
в) заводзіце размову аб новых фільмах — I.

7. Пасля канфлікту, у якім вы адчуваеце сябе вінаватай:

а) чакаеце, каб ён першым папрасіў вас аб сустрэчы;
б) пішаце яму запіску і просіце прабачэння — 3;
в) расказваеце сяброўкам аб тым, што здарылася, не гаворачы аб сваёй віне — I.

8. Ваш сябар любіць спорт:

а) вы ходзіце разам з ім глядзець спаборніцтвы — 2;
б) адабраеце яго хобі — 3;
в) аддаеце перавагу сядзенню дома — I.

9. Калі вы сустракаеце сваю былую сімпатыю:

а) адмаўляецеся ад спаткання з ім — 2;
б) гаворыце яму аб тым, што кахаеце іншага — 3;
в) успамінаеце аб мінулым і згаджаецеся на спатканне — I.

10. У выпадку доўгай разлукі:

а) праводзіце час з сяброўкамі, каб не адчуваць сябе адзінокай — 2;
б) праводзіце час у адзіноцтве і пастаянна пішаце лісты свайму сябру — 3;
в) успамінаеце аб сваёй былой сімпатыі — I.

28 і больш ачкоў — вы па-сапраўднаму закаханыя.

15—20 ачкоў—вы думаеце, што закаханыя, хаця на самой справе гэтага нельга сказаць з поўнай упэўненасцю.

Менш 15 ачкоў — абсалютна дакладна можна сказаць, што вы яго не кахаеце.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельскага дзяржаўнаг універсітэта імя Ф. Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

Рэгістрацыйны № 221

Спонсары газеты — Цэнтральны райсавет народных дэпутатаў г. Гомеля; НВП «Сучасныя тэхналогіі», прафком студэнтаў.

Гомельская фабрыка «Палесдрук» Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь г. Гомель, Савецкая, 1.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.500 экз. Заказ 141.

Падпісана да друку ў 16.00.